

2026-04-23**Folkhälsorådet****Plats och tid** «Idrottens hus, Norrvalla», «Torsdagen»en den «23:e april» kl «8:15-12:00»**Beslutande**

Kenneth Fahlesson, kommunstyrelsen
Cecilia Cheung, samhällsbyggnadsnämnden
Carina Sundbom, kommunstyrelsen
Lorents Burman, kommunstyrelsen
Joakim Wallström, kommunstyrelsen
Daniel Sjögren, kulturnämnden
Susanne Dufvenberg, beredningen folkhälsa och primärvård
Sara Keisu, samhällsbyggnadsnämnden
Magnus Nilsson, socialnämnden
Fredrik Stenberg, för- och grundskolenämnden

Övriga deltagare

Sara Persson, socialkontoret
Susanne Sinclair, kultur- och fritidskontoret
Lina Tjärnström, kultur- och fritidskontoret
Jenny Sahlberg, support och lokaler
Emma Wasara, Region Västerbotten
Evelina Andersson, socialkontoret
Annelie Nilsson, RF SISU
Emelie Matkala Nylander, Rädda Barnen
Christine Brännvall, BRIS
Josefin Örnbjär, Region Västerbotten
Carina Gustafsson, Region Västerbotten

Paragrafer «§ 12- 24»**Protokollet är elektroniskt signerat av**

Kenneth Fahlesson, ordförande

Carina Sundbom, justerare

Innehållsförteckning	Sid
§ 12	
Mötets öppnande.....	3
§ 13	
Val av justerare.....	4
§ 14	
Presentation av mötets deltagare.....	5
§ 15	
11-punktsprogrammet.....	6
§ 16	
Försörjningsstöd till familjer, Socialtjänsten.....	7
§ 17	
Så mycket kostar ungas idrottande i Västerbotten, RF SISU	8
§ 18	
Lägesbild från Rädda barnens nya rapport.....	9
§ 19	
BRIS.....	10
§ 20	
Smittskydd i förskolan	11
§ 21	
VHU och digitalisering.....	12
§ 22	
Övriga frågor.....	13
§ 23	
Vad tar jag med mig från dagens möte?	14
§ 24	
Nästa möte	15

§ 12

Mötets öppnande

Sammanfattning

Ordförande hälsar alla välkomna och öppnar mötet.

§13

Val av justerare

Folkhälsorådets beslut

Carina Sundbom utses till protokolljusterare.

Justering av protokoll sker med elektronisk signering.

Sammanfattning

Ordförande ger förslag på protokolljusterare, som jämte ordförande, ska justera dagens protokoll.

§ 14

Presentation av mötets deltagare

Folkhälsorådets beslut

Informationen godkänns.

Klicka eller tryck här för att ange text.

§ 15

11-punktsprogrammet

Emma Wasara, hälsoutvecklare, Region Västerbotten

Folkhälsorådets beslut

Informationen godkänns.

Sammanfattning

2020 kom ett riktat uppdrag från regionfullmäktige, för att främja barn och ungas psykiska hälsa. Det skulle ske i samverkan med kommunerna genom kommunala och regionala insatser. Dialoger genomfördes med olika aktörer där olika utvecklingsområden togs fram i det så kallade 11-punktsprogrammet.

2023 antogs programmet i regionfullmäktige och en arbetsgrupp "Samråd hälsa vård och omsorg" utsågs. Arbetet med programmet har dock varit lite haltande, även om många insatser har haft programmet som utgångspunkt.

Idag finns det en 10-årig nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention under namnet "Det handlar om livet". Den innehåller en vision samt 4 övergripande mål och 7 delmål. Regionen ska ta fram en handlingsplan inom de delområden där man kan samverka med kommunerna. 11-punktsprogrammet blir åter aktuellt som utgångspunkt för delmål 2 som gäller barn och unga. HLT och Salut är viktiga arbetssätt för det delmålet. Totalt ingår 7 punkter för delmål 2 (bild), 4 punkter kommer inte att ingå för Region Västerbotten.

Ett tips är om någon kommun är extra peppad på ett specifikt område som kan fokusera på det arbetet. De 7 återstående punkterna innehåller aktuella och viktiga områden där det har hänt mycket, där fokus är att fortsätta utveckla det arbetet. Samarbetet mellan region och kommuner behöver utvecklas.

Frågan är hur detta ska följas upp, det behövs mål och indikatorer hur arbetet kommer att utvecklas framöver? Hur vet vi när vi har uppnått "tillräckligt" bra resultat? Kan vi involvera civilsamhället på något sätt? Till exempel kan man ha krav kopplat till bidrag till föreningar och studieförbund att man ska fokusera på området kring psykisk hälsa.

§ 16

Försörjningsstöd till familjer, Socialtjänsten

Evelina Andersson, enhetschef IFO

Folkhälsorådets uppdrag; verka för inkludering och motverka segregation: På vilket sätt bidrar försörjningsstöd till barn i ekonomisk utsatthet?

Folkhälsorådets beslut

Informationen godkänns.

Sammanfattning

Samhällets yttersta ekonomiska skyddsnät är försörjningsstöd till familjer. Socialtjänsten ser en ökad ekonomisk utsatthet då kostnader och utgifter ökar, inkomster hänger inte med. Stödet söks månadsvis via e-tjänst eller på papper som kundtjänst hjälper till med. Man behöver uppvisa kontoöversikt och följa sin planering för att vara berättigad ersättning. De lokala riktlinjer i Skellefteå kommun är generösare än andra kommuner när det gäller barn. Tjänsten är en mer reaktiv insats än förebyggande. Socialtjänsten försöker förebygga långvariga försörjningsstödstagare genom insatser med arbetsterapeut, koordinator och samordnare, det arbetet har lyckats bra. Man arbetar dessutom med att bevilja sommar- och vinterpeng samt satsning på kompetensutveckling för att få med barnperspektivet i besluten.

En ny bidragsreform kommer framöver vilket innebär införande av aktivitetskrav (1 juli 2026) och ett bidragstak (1 januari 2027) som innebär att om du har 4 barn eller fler minskas ersättningen.

De flesta sökande är ensamstående män och 68% är långvariga. Eventuell skatteåterbäring får behållas för att uppmuntra arbete, men också för barnens skull. Ca 600 kr/månad avsätts för barns fritidsaktiviteter. Socialtjänsten vill sprida information om fritidskortet, vilket handläggs av Försäkringskassan.

§ 17

Så mycket kostar ungas idrottande i Västerbotten, RF SISU

Annelie Nilsson, verksamhetschef RF SISU

Folkhälsorådets uppdrag; verka för inkludering och motverka segregation: Hur kan kostnader för idrott påverka barns delaktighet i sport?

Folkhälsorådets beslut

Informationen godkänns.

Sammanfattning

Statistik från LOK-stöd (statligt lokalt aktivitetsstöd) för barn och ungdomar mellan 7 och 25 år visar att Västerbotten är Sveriges mest aktiva län, har mest jämställda aktiviteter och är Sveriges mest jämställda idrottslän. Vissa områden har dock mer ojämlika siffror. RF-SISU ger stöd till föreningar för att kunna rekrytera brett till sina aktiviteter.

En studie från 2024 visar på hur kostnader har förändrats över tid för ungdomsidrott (7–18 år) inom 12 utvalda idrotter. Totalt sett har det blivit 68% dyrare jämfört med år 2009, och en vanlig kostnad för ett barns huvudidrott är 9400 kr per år. Det är oroväckande att idrottskostnader ökar i jämförelse med kostnadsutvecklingen i samhället i stort.

En studie genomförs vartannat år kring attityd och hur vårdnadshavare upplever kostnaderna per idrott uppdelat på medlemsavgifter, träningsavgifter, läger/cuper, utrustning, resor och köp/försäljning. 10% svarar att hushållets ekonomi inte är tillräcklig för att barnen ska kunna idrotta. 36% har valt bort aktivitet på grund av ekonomiska skäl. Orsaker till de ökade kostnaderna kan till exempel vara professionalisering inom flera idrotter, bekostande av seniorverksamhet, tidig selektering och utrustningshets med gruppnormer. Kostnaderna skulle kunna sänkas genom att senarelägga selektering, reducera kringkostnader med mera.

Fritidskortet som hanteras av Försäkringskassan når flest mottagare i Västerbotten, men det är en "Piss i Mississippi" (sagt om Fritidskortet). Framtida behov som RF ser är långsiktigt stöd till föreningar, kraftigt arbete med att sänka kostnaderna och samordning mellan aktörerna.

§ 18

Lägesbild från Rädda barnens nya rapport

Emelie Matkala Nylander, sektionschef, Rädda barnen

Folkhälsorådets uppdrag; verka för inkludering och motverka segregation: Vilka samband ser Rädda barnen mellan ekonomi och barns utanförskap?

Folkhälsorådets beslut

Informationen godkänns.

Sammanfattning

"En ny verklighet" heter Rädda Barnens barnfattighedsrapport Sverige 2025. Rädda Barnen är världens största självständiga barnrättsorganisation.

Under åren 2019–2023 har rapporten visat på barns ekonomiska utsatthet i Sverige utifrån ett barnrättsperspektiv. Tidigare rapporter följer utvecklingen kring mönster och samband. Statistiken eftersläpar 2 år, eftersom man måste invänta statistik från bland annat SCB. Barnfattigdom delas in i absolut fattigdom som betyder att hushållet inte har råd att täcka grundläggande levnadsomkostnader, och relativ fattigdom som betyder att hushållets inkomster är betydligt lägre än majoritetens. Rapporten mäter barnfattigdom genom barn i familjer med försörjningsstöd och/eller låg inkomststandard (SCB:s mått på absolut fattigdom). Grupper som inte syns i statistiken är asylsökande, ukrainska medborgare (ej folkbokförda), papperslösa, EU-migranter samt barn i familj med löneutmätning från Kronofogden.

Barnfamiljer är hårt drabbade vid pandemi och inflation: utgiftschocker, energi, matkostnader ökat ca 25% och hyreshöjningar. De mest utsatta får det sämre enligt larmrapporter från flera organisationer. Ensamstående, sammanboende med låga inkomster har svårt att ge barnen näringsrik mat, kläder efter årstid och fritidsaktiviteter. Matfattigdom är en ny verklighet i Sverige.

Att barnfattigdomen ser ut att minska stämmer inte med civilsamhällets larmrapporter. Fångar vi upp verkligheten? Riksnormen ligger till grund för SCB:s mått *låg inkomststandard*, men har inte räknas upp utifrån behov eller kostnadsökningar. Sedan 2006 beräknas riksnormen utifrån KonsumentPrisIndex som beslutats av regeringen. 100 000 fler barn lever i fattigdom om man skulle revidera måttet. Barn till ensamstående är särskilt utsatta, fler barn med utländsk bakgrund. Om man tittar på Regso-nivå har Burträsk högst andel med 23,5% men flest antal barn finns på Anderstorp.

Staten är ytterst skyldig att tillgodose barns skäliga levnadsstandard. Rädda Barnens krav på kommuner och regioner handlar bland annat om avgiftsfri kollektivtrafik för alla barn och andra avgiftsfria aktiviteter. Kraven på regering och riksdag är beräkna riksnormen utifrån faktiska levnadskostnader och barns behov samt att höja försörjningsstödet och bostadsbidraget.

§ 19

BRIS

Christine Brännvall, oberoende barnombud, BRIS

Folkhälsorådets uppdrag; verka för inkludering och motverka segregation: Vad säger barnen om ekonomiskt utanförskap i deras samtal med BRIS?

Folkhälsorådets beslut

Informationen godkänns.

Sammanfattning

BRIS verksamhet bygger på oberoende barnombud som är ett stöd till barnen i kontakt med myndigheter, på uppdrag av barnen.

Barnrapporten som utges årligen bygger på anonyma stödsamtal från barn via telefon, chat och e-post. I Skellefteå och Luleå finns även mottagningar där barnen kan få träffa en kurator. En rättighet och avgörande för ett barns utveckling är att vara trygg och omhändertagen hemma. När barn berättar finns det hopp! 2025 hade BRIS 62 935 samtal från barn. Idag är samtliga ombud som svarar utbildade kuratorer. De vanligaste kontaktområdena handlar om psykisk ohälsa (43%), familjekonflikter (25%) och våld (16%). 9 av 10 barn under 15 år som utreds för grova brott är redan kända av socialtjänsten. Det går att upptäcka behov och sätta in hjälp innan situationen förvärras.

”Jag vill inte säga till mamma att det är hål i mina skor.” Den ekonomiska utsattheten ökar, barnen känner oro, lider med sina föräldrar och tar på sig ansvaret. De utformar strategier för att kosta så lite som möjligt, eller tänker att det vore bättre om de inte fanns. De har ofta kunskap om brottsliga sätt att ”hjälpa till” ekonomiskt. De är maktlösa; det kanske finns pengar i familjen men de används till annat än basala kostnader. Antalet vräkningar på grund av skuldsättning har ökat med 60%, och vart 11:e barn är utsatt på grund av föräldrarnas skulder. Kronofogdens skulder ökar med 44 miljoner kronor per dag. Extra utsatta blir barnen under perioder som sommarlov, de kanske bara äter på skolan. Familjerelationerna påverkas av den ekonomiska situationen.

Rekommendationer för ett bättre och tryggare samhälle för alla barn är att det införs en barnrättsbudgetering på nationell, regional och kommunal nivå. BRIS vill även att barnbidraget höjs, och att vräkningar av barn förebyggs och förhindras.

§ 20

Smittskydd i förskolan

Josefin Örnbjär, smittskydd, Region Västerbotten

Folkhälsorådets beslut

Informationen godkänns.

Sammanfattning

Efter pandemin uppstod frågan Hur "sjuk" får man vara? En ny vägledning finns från Folkhälsomyndigheten för att stödja huvudmän och personal inom förskolan att skapa bra hygienrutiner.

Om vi har friskare barn kan vi minska smittspridningen och dessutom minimera risken för antibiotikaresistens. Ett nytt projekt "Friskare förskola" – diplomerad Antibiotikasmart fokuserar på risk och konsekvensanalys för att få en struktur kring arbetet med smitta. Det är viktigt att kunna ställa om snabbt när det blir en ny smitta. Smittskyddet i Region Västerbotten ordnar återkommande digitala föreläsningar och deltar på verksamheternas APT. De arbetar för ett aktivt stöd vid utbrott och vill få i gång ett nätverk med förskolor.

Lycksele kommun har hakat på arbetet och uppnått bra resultat. Den vanligaste frågan från rektorer vid utbrott är "vad gör vi nu"? Det förebyggande arbetet gör det lättare ställa om och snabbt få ett avslut vid utbrott.

§ 21

VHU och digitalisering

Carina Gustafsson, utvecklingsledare, Region Västerbotten

Folkhälsorådets beslut

Informationen godkänns.

Sammanfattning

Efter pandemin har primärvården haft särskilda utmaningar kring att kunna erbjuda alla 40, 50- och 60-åringar en hälsoundersökning (VHU – Västerbottens hälsoundersökningar) med hälsosamtal, provtagning och eventuell uppföljning. All data finns samlad i en databas och nu vill Regionen försöka utveckla dataanvändningen för beslutsfattande för kommunens del. Man ställer frågan hur data kan visualiseras för kommunens behov. Storuman har meddelat att dom vill vara med i det arbetet. Frågan går nu till Skellefteå kommun om att delta i workshops för att kunna påverka användandet av folkhälsodata. Folkhälsorådet bedömer att kommunen kan delta i detta arbete samt att kommunstyrelsen informeras.

§ 22

Övriga frågor

Folkhälsorådets beslut

Informationen godkänns.

Sammanfattning

Inga övriga frågor.

§ 23

Vad tar jag med mig från dagens möte?

Sammanfattning

Bästa rådet hittills. Bra och viktig information kring frågor om barns utsatthet! Bra att barn har möjlighet att bli lyssnade på och att bli trodda. Psykisk ohälsa kan motverkas genom flera aktiviteter i 11-punktsprogrammet, det blir ett viktigt arbete framöver.

§ 24

Nästa möte

Sammanfattning

26 augusti.

Undertecknat av följande personer

KENNET FAHLESSON

Datum: 2026-06-04 08:25:25

EVA KARINA SUNDBOM

Datum: 2026-06-01 11:06:06

Underskriftstjänst: **Ciceron SendSign**

Dokumentet är signerat av Ciceron DoÄ

Organisation

Organisation: Skellefteå kommun

Organisationsnr: 212000-2643

E-post: socialnamnden@skelleftea.se